

Preisz György Gyermekkorában

Ez én vagyok, olyan két évesen, tehát a kép 1924-ben készülhetett Budapesten. A szüleim Nagykátán ismerkedtek meg, valami közös távoli rokonuk volt, az meghívta Nagykátára valami ünnepségre vagy bárra az anyámat, és ott ismerkedtek meg. 1921-ben megesküdték, én meg 1922-ben születtem Budapesten. Akkor, az első világháború után nehéz lakásviszonyok voltak, és egy szoba-konyhát sikerült szerezni a Tisza utcában. 1931-ben sikerült egy kétszobás, komfortos lakást szerezni a Visegrádi utcában. A mamám ott lakott egészen a csillagos házig. Volt cselédlányunk is, a cselédszobában lakott. Az ő feladata volt minden. Anyu vásárolt a piacon -- ott volt a Lehel -- meg a fűszeresnél is, a cselédlány takarított, főzött, kézimunkázott. Vidéki lány volt, a nagymamám küldte föl, és amíg férjhez nem ment, ott dolgozott nálunk. Nagyjából mindig meg voltak vele elégedve, úgyhogy minden cselédlányunk több évig volt nálunk. Az természetes volt,

hogy egy polgári családban cselédlány legyen, mert a férj tudott annyit keresni a Horthy világban, hogy nem kellett a feleségnek dolgozni menni, nem is engedték volna, mert megszólnának az emberek, ha nem tudom eltartani a feleségemet és a gyerekeimet. Egy polgári családban a feleség az otthon volt. Nem tudom, hogy a mamám mit csinált azon kívül, hogy járt a fodráshoz, a varrónőhöz, a barátnőkhöz. Elment sétálni, elment kávézni, én is sokat jártam vele. Még mindig tudom, hogy hol volt a varrónő, hol volt a kalaposnő, hol volt a fodrász. Az anyukám elegáns asszony volt, és szép is volt. Németkisasszonyom is volt, az is belefért. Sokat jártam vele sétálni, és közben németül beszélgettünk. Nálunk bizonyos napokon összejöttek apukámék barátai. Nyári hétvégéken imádtak menni a Weingruberhoz. Az egy hatalmas, ezerszemélyes szórakozóhely, uzsonnázóhely volt, és ott játszott a József nádor 2. honvéd gyalogezred zenekara. Csak megnéztem, hogy hol ültek le a szüleim, és már mentem is, a karmester mögött voltam. Kívülről tudtam az egész műsort, mert akkor már operettegyveleget játszottak, Csárdáskirálynőt, Vígözvegyet, Marica grófnőt, mindent, meg a Perzsa vásárt. Ősszel elvittek a Rigolettóhoz az Erkel Színházba. Az operettet nagyon szerettem, a szüleim imádták Kálmánt, Lehárt, és engem is vittek. Kiskoromban én már mindent tudtam, hogy hol, mit játszanak -- járt nekünk a Színházi Élet --, s mikor jöttek hozzánk vendégek, behívtak: Gyuri, gyere, kérdezik, hogy melyik színházban mi megy -- és ezt én fújtam. És hát nagyon megszerettem a komolyzenét is. A mamám tartotta otthon a barheszt, meg gyertyát gyújtott [pénteken; lásd: gyertyagyújtás], de nem volt kötelező közös vacsora péntek este, sem szombaton, semmi. Csak templomba jártunk, az Aréna útiba, most Dózsa György út. Annak a hátulján volt egy nagyon nagy kultúrterem, a Nőegylet tartott nagyon sok kultúrrendezvényt. Karácsonykor feljöttek a nagymamámék Gyomáráról. Karácsonykor bezártak, a két ünnep közt is zárva voltak, és három napra feljöttek hozzánk. Nálunk kóser karácsony volt. Karácsonyfa kellett hogy legyen. Emlékszem, volt egy barátnőm a házból, akivel együtt leküldtek az udvarra, amikot berakták az ajándékokat. Néztünk föl, hogy mikor megy be az ablakon az angyalka vagy a Jézuska. Ő keresztény volt, de ez engem abszolút nem érdekelt, meg az sem, hogy őnekik Jézus van, nekünk meg angyal van.